

desperantem, quoniam vidit timentem : tanquam diceret, Quoniam dixi, « Ego sum qui sum, » et « Qui est, misit » me : » intellexisti quid sit esse, et desperasti te capere. Erige spem, « Ego sum Deus Abraham, Isaac et Jacob ¹ : » sic sum quod sum, sic sum ipsum esse, sic sum cum ipso esse, ut nolim hominibus deesse. Si quo modo possumus Dominum quærere et investigare eum qui est, et quidem non longe positum ab unoquoque nostrum : « In illo enim » vivimus et movemur et sumus ² : » laudemus ergo ineffabiliter ejus essentiam, et amemus misericordiam. Amen.

SERMO VIII.

De decem plagis et decem præceptis.

I. Prius in fundamento posita rerum gestarum firmitate, significantiam debemus inquirere ; ne subtracto fundamento, in aëre velle ædificare videamur. Sed ad plagas decem non pertinet quod primum factum est signi causa, ut virga in serpentem converteretur ³. Aditus enim ipse erat ad Pharaonem, quo commendabatur Moyses educturus ex Ægypto populum Dei : nondum autem contumaces feriebantur, sed divino signo jam terrebantur. Virga significat regnum Dei : idemque regnum Dei esse utique populum Dei. Serpens autem tempus mortalitatis hujus ; mors enim a serpente propinata est. Tanquam ergo cadentes de manu Domini in terram, mortales effecti sunt : unde projecta virga ex manu serpens effecta est. Fecerunt et Magi Pharaonis similiter, virgis eorum projectis serpentes facti

¹ Exod. iii, 14. — ² Act. xvii, 27. — ³ Exod. vii, 10.

sunt : sed prius serpens Moysi, id est, virga Moysi devoravit omnes serpentes Magorum. Tunc demum cauda comprehensa, identidem virga facta est, et regnum remeavit ad manum. Sunt ergo virgæ Magorum populi impiorum victi Christi nomine ; cum in ejus corpus transferuntur, tanquam a serpente Moysi devorantur : donec redeat regnum Dei ad manum Dei, sed in fine mortalis sæculi, quod significat cauda serpentis, magnum signum fiat. Audistis quæ debeat desiderare ; audite quæ debeatis vitare.

II. Primum præceptum in Lege de colendo uno Deo, « Non erunt, inquit, tibi dii alii præter me ¹. » Prima plaga Ægyptiorum, aqua conversa in sanguinem ². Compara primum præceptum primæ plagæ, Deum unum ex quo sunt omnia, in similitudine intellige aquæ, ex qua generantur omnia. Quo autem pertinet sanguis, nisi ad carnem mortalem ? Quid est ergo conversio aquæ in sanguinem, nisi quia obscuratum est insipiens cor eorum ? « Dicentes enim se esse sapientes, stulti facti sunt ? et » commutaverunt gloriam incorruptibilis Dei in similitudinem imaginis corruptibilis hominis ³. » Gloria incorruptibilis Dei sicut aqua, similitudo imaginis corruptibilis hominis sicut sanguis ⁴. Et hoc quidem fit in corde impiorum. Nam Deus incommutabilis manet. Neque enim quia et Apostolus dixit : « Commutaverunt, » ideo mutatus est Deus.

III. Secundum præceptum : « Non accipies nomen Domini tui in vanum ⁵. » Qui accipit nomen Domini sui in vanum, non mundabitur. Nomen Domini Dei nostri Jesu Christi veritas est : ipse enim dixit : « Ego sum » veritas ⁶. » Veritas ergo mundat, vanitas inquinat. Et quoniam qui loquitur veritatem, de Deo loquitur, qui

¹ Exod. xx, 3. — ² Id. vii, 20. — ³ Rom. i, 21, etc. — ⁴ Florus ad Roman. i. — ⁵ Exod. x, 7. — ⁶ Joan. xiv, 6.

enim loquitur mendacium, de suo loquitur¹: veritatem loqui, est rationabiliter loqui: vanitatem autem loqui, est strepere potius, quam loqui: merito, quia secundum præceptum est dilectio veritatis, cui contraria est dilectio vanitatis: loquitur autem veritas, perstrepat vanitas: huic præcepto secundo contrariam videte secundam plagam². Quæ est illa secunda plaga? Ranarum abundantia. Habes expressam significatam vanitatem, si attendas ranarum loquacitatem. Vide amatores veritatis, non accipientes in vanum nomen Domini Dei sui, loqui sapientiam inter perfectos, etiam inter imperfectos³. Non quidem loqui quod capere non possunt; non tamen recedere a veritate, et pergere in vanitatem. Quamvis enim imperfecti non capiunt si quid paulo excelsius fuerit disputatum de verbo Dei Deo apud Deum, per quod facta sunt omnia, possintque capere quod inter eos loquitur Paulus tanquam inter parvulos Christi, Jesum Christum, et hunc crucifixum; non tamen illa est veritas et ista vanitas. Vanitas autem esset, si Christum mortem non implevisse, sed finxisse diceremus; si vulnera illa in phantasmate fuisse, si sanguinem non verum, sed simulatum de vulneribus emanasse; si falsas eum cicatrices, tanquam post falsa vulnera, demonstrasse. Cum vero ista omnia vera dicimus, facta dicimus, certa, expressa, impleta credimus et prædicamus; quamvis de sublimi illius et de incommutabili veritate non loquamur, non tamen imus in vanitatem. Qui autem illa omnia in Christo falsa et simulata dicunt, ranæ sunt clamantes in palude: strepitum vocis habere possunt, doctrinam sapientiæ insinuare non possunt. Denique in Ecclesia loquuntur hærentes veritati Veritatem per quam facta sunt omnia, Veritatem Verbum carnem factum et habitantem in nobis; Veritatem Christum na-

¹ Joan. viii, 44. — ² Exod. viii, 6. — ³ Beda et Florus ad I Cor. ii.

tum de Deo, unum de uno, unigenitum et coæternum; Veritatem accepta forma servi natum ex virgine Maria, passum, crucifixum, resurgentem, ascendentem: ubique Veritatem, et quam perfecti capiant, et quam parvulus capere potest; Veritatem, et in pane, et in lacte; in pane magnorum, in lacte parvulorum. Idem quippe panis, ut lac fiat, per carnem trajicitur. Qui autem huic veritati contradicunt, et in sua vanitate decepti decipiunt, ranæ sunt tædium inferentes auribus, non cibum mentibus. Audi denique homines rationabiliter loquentes: « Non » sunt loquelæ, neque sermones, quorum non audiantur voces eorum: sed voces non inanes; quia in omnem » terram exiit sonus eorum, et in fines orbis terræ verba » eorum⁴. » Si autem et ranas vis e contrario intelligere, illum versum Psalmi recole: « Vana locuti sunt unus- » quisque ad proximum suum⁵. »

IV. Tertium præceptum: « Memento diem sabbati » sanctificare eum³. » In tertio isto præcepto insinuatur quædam vocationis indictio, quæ est cordis tranquillitas ac mentis, quam facit bona conscientia. Ibi sanctificatio, quia ibi Spiritus Dei. Denique videte vocationem, hoc est, quietem. Super quem, inquit, requiescet spiritus meus? « Super humilem et quietum et tremantem verba mea⁴. » Inquieti ergo resiliunt ab Spiritu sancto, rixarum amatores, calumniarum seminatores, contentionis quam veritatis cupidiores, inquietudine sua non ad se admittunt quietem sabbati spiritalem. Contra istorum inquietudinem dicitur, tanquam ut sabbatum habeant in corde sanctificationem Spiritus Dei: « Esto, inquit, mansuetus ad » audiendam verbum, ut intelligas⁵. » Quid intellecturus sum? Deum dicentem, Cessa ab inquietudine tua,

¹ Psal. xviii, 4. — ² Id. xi, 3. — ³ Exod. xx, 8. — ⁴ Isaï. lxvi, 2. — ⁵ Eccli. v, 13.

non sit tumultus quidam in corde tuo, per corruptionem volitantibus phantasmatis et compungentibus te : non sit. Ita enim Deum intellecturus es dicentem tibi : « Vate, et videte quoniam ego sum Deus¹. » Tu per inquietudinem vacare non vis, contentionum tuarum corruptione cæcatus, exigis videre quod non potes. Attende enim et contrariam tertiam plagam huic præcepto tertio². Sciniphes natæ sunt in terra Ægypti de limo : muscæ quædam sunt minutissimæ, inquietissimæ, inordinate volitantes, in oculos irruentes, non permittentes hominem quiescere, dum abiguntur et irruunt, dum abactæ rursus redeunt : sicut omnino vana phantasmata cordis contentiosorum. Tenete præceptum, cavete plagam.

V. Quartum præceptum est : « Honora patrem tuum, » et matrem tuam³. » Huic contraria quarta Ægyptiorum plaga *κυνωμία* est⁴. Quid est *κυνωμία*? Canina musca : græcum vocabulum est. Caninum est parentes non agnoscere. Nihil tam caninum, quam cum illi qui genuerunt, non agnoscuntur. Merito ergo et catuli canum cæci nascuntur.

VI. Quintum præceptum est : « Non mœchaberis⁵. » Quinta plaga est mors in pecora Ægyptiorum⁶. Comparemus : da hominem mœchari meditantem, conjugio non contentum suo : appetitum quemdam carnis in se domare non vult, qui est nobis pecoribusque communis. Etenim concumbere et generare, etiam pecorum est ; ratiocinari, intelligere, humanum est. Ideo ratio quæ præsidet in mente, motus inferiores carnis, tanquam regnans et dominans frenare debet, non immoderate et illicite passim vageque laxare. Ideoque ipsis pecoribus natura datum est, instituyente Creatore, ut non moveantur ad

¹ Psal. XLV, 11. — ² Exod. VIII, 17. — ³ Id. XX, 12. — ⁴ Id. VIII, 24. — ⁵ Id. XX, 14. — ⁶ Id. IX, 6.

foeminas et ad concubitum, nisi certis temporibus : neque enim ratione se cohibet alio tempore pecus, sed omnino ipso motu frigescente torpescit. Homo autem ideo semper moveri potest, quia et refrenare motum potest. Tibi dominationem rationis Creator dedit ; tibi præcepta continentiae, tanquam in bestias inferiores lora, concessit. Tenes tu quod pecus non potest ; et ideo speras tu quod pecus non potest. Laboras aliquantum in continendo, non laborat pecus : sed gaudebis semper in æternitate, ad quam non pervenit pecus. Si opus fatigat, merces consoletur : et ipsa enim patientia est interiorem motum frenare, et quod habes commune cum pecore, non tanquam pecus in omnia laxare. Quod si contempseris te, et in te imaginem Dei in qua fecit te, neglexeris, victus cupiditate insinuarum rerum, tanquam amisso homine eris pecus, non quasi conversus in naturam pecoris, sed in hominis forma habens similitudinem pecoris, qui non audis dicentem : « Nolite esse sicut equus et mulus, non habentes intellectum¹. » Sed forte eligis tibi esse pecus, et libera vagari libidine, nulla lege appetitum carnis ad continentiam refrenando. Attende plagam : si pecus esse non times, saltem mori time.

VII. Sextum præceptum : « Non occides². » Sexta plaga : Pustulæ in corpore et vesicæ bullientes et scaturientes, et incendia vulnerum ex favilla fornacis³. Tales sunt animæ homicidales, ardent ira, quia per iram homicidii fraternitas deperit. Ardent homines ira, ardent et gratia : sed alius est fervor sanitatis, alius fervor ulceris. Arden-tes papulæ per totum concepta homicidia scatent, et sanum non est : fervet, sed non de Spiritu Dei. Nam et qui vult subvenire, fervet ; et qui vult occidere, fervet ; ille præcepto, iste morbo ; ille bonis operibus, iste saniosis

¹ Psal. XXXI, 9. — ² Exod. XX, 13. — ³ Id. IX, 10.

ulceribus. Si possemus videre animas homicidarum, plus plangeremus, quam putrescentia corpora ulceratorum.

VIII. Sequitur: « Non furaberis¹. » Præceptum septimum: et plaga septima, Grando in fructibus². Quod contra præceptum subducis, de cælo perdis. Nemo enim habet injustum lucrum sine justo damno. Verbi gratia, Qui furatur, acquirit vestem; sed cælesti judicio amittit fidem. Ubi lucrum, ibi damnum; visibiliter lucrum, invisibiliter damnum: lucrum de sua cæcitate, damnum de Domini nube. Neque enim aliquid sine providentia, charissimi. Aut vere putatis, ea quæ patiuntur homines, dormiente Deo pati? Passim videntur fieri hæc, nubes colligi, imbres infundi, grandinem jaci, tonitruis terram concuti, coruscatione terreri; passim putantur fieri, et quasi ad divinam providentiam non pertinere. Contra tales cogitationes vigilat ille Psalmus: « Laudate Dominum de terra, (cum » laudes istæ essent de cælo,) dracones et omnes abyssi, » ignis, grando, nix, glacies, spiritus tempestatis, quæ » faciunt verbum ejus³. » Ergo qui suo malo desiderio forinsecus furantur, justo Dei judicio intrinsecus grandinantur. O si possent inspicere agrum cordis sui, profecto lugerent, dum ibi non invenirent, quod in os mentis mitterent; etsi in furto suo invenirent, quod in aviditatem ventris mitterent, major fames esset hominis interioris, major fames, et periculosior plaga, et gravior mors. Multi mortui ambulant, et multi facinorosi de vanis divitiis exultant. Denique servum Dei Scriptura intus locupletem dicit: « Absconditus, inquit, cordis vestri homo, qui est » ante Deum dives⁴? » Non ante homines dives, sed ante Deum dives, et ubi Deus videt, ibi dives. Quid ergo tibi prodest, si ubi homo non videt furaris, et ubi Deus videt grandinaris?

¹ Exod. xx, 15. — ² Id. ix, 23. — ³ Psal. cxlviii, 7, 8. — ⁴ I Petr. iii, 4.

IX. Octavum præceptum: « Falsum testimonium » non dices¹. » Octava plaga, Locusta, animal dente noxium². Quid autem vult falsus testis, nisi nocere mordendo, et consumere mentiendo? Denique admonens homines Dei Apostolus, ne se falsis criminationibus appetant: « Si mordetis, inquit, et comeditis invicem, videte ne ab invicem consumamini³.

X. Nonum Præceptum: « Non concupisces uxorem » proximi tui⁴. » Nota plaga, Densæ tenebræ⁵. Etenim est quædam mœchia, contra quam supra præceptum est, etiam in non appetenda castitate uxoris alienæ. Mœchus est enim qui non it ad uxorem alienam, tantum quia non contentus est sua. Jamvero non solum post suam peccare, sed etiam alienam attentare, vere densæ sunt tenebræ. Nihil enim sic dolet in corde patientis; et qui hoc facit alteri, nihil sic volet pati. Ad alienam paratior est omnis homo: hoc autem nescio utrumne est qui tolerabiliter ferat. O densas tenebras ista facientium, talia concupiscentium! Vere excæcantur furore horribili. Furor enim indomitus est, conculcare viri uxorem.

XI. Decimum præceptum: « Non concupisces ullam » rem proximi tui, non pecus, non possessionem, non subjugium, non aliquid omnino proximi tui concupisces⁶. » Huic malo plaga contraria est decima, Mors primogenitorum⁷. In qua plaga cum comparisonem quamdam quæro, nihil mihi interim occurrit: fortassis occurrat melius diligentiusque inquirentibus: nisi qui omnes res quas habet hæredibus servat, repredenditur. Huic autem clamat, qui rem proximi concupiscit, et qui furto auferit, et qui furatur aliquid proximi, non potest nisi rem proximi furari. Sed de furto superius jam præceptum est;

¹ Exod. xx, 16. — ² Id. x, 13. — ³ Galat. v, 15. — ⁴ Exod. xx, 17. — ⁵ Id. x, 22. — ⁶ Id. xv, 17. — ⁷ Id. xii, 29.

tibi intelligas et rapinam. Non enim de furto præciperet, et de rapina taceret Scriptura, nisi te intelligere voluisset, quia si pœnale est clanculo auferre, multo majoris pœnæ est violenter eripere. Auferre ergo nolens¹ sive occulte, sive palam, habet præceptum suum. Concupiscere autem rem proximi, quod notat Deus in corde, etiamsi justam ibi successionem quæras, non licet. Denique qui volunt res alienas tanquam juste possidere, hæredes se quærunt fieri a morientibus. Quid enim tam justum videtur, quam rem sibi derelictam possidere, habere jure communi? Quid apud te facit homo? Dimissum est mihi: hæreditate consecutus sum: testamentum lego. Nihil videtur justius ista voce avaritiæ. Tu laudas quasi jure possidentem: Deus damnat injuste concupiscentem. Vide qualis es, qui optas te ab aliquo hæredem fieri. Non vis ut habeat hæredes. In hæredibus autem nihil carius primogenito. Proinde in primogenitis tuis punieris, qui concupiscendo res alienas, id quod tibi jure non debebatur, quasi juris umbra perquiris. Et facile est quidem, fratres, corporaliter amittere primogenitos. Moriuntur enim homines, sive ante parentes suos, sive post parentes suos, morituri moriuntur: illud molestum est, ne per hanc occultam et injustam concupiscentiam primogenita cordis tui perdas. Primogenitus enim in nobis imaginem habet gratiæ Dei, novus natus, prior natus, inter omnes tanquam natos cordis nostri primogenita fides est. Nemo enim bene operatur, nisi fides præcesserit. Omnia opera tua bona filii sunt tui spiritales, sed inter hos tibi primogenita est fides. Quisquis rem alienam occulte concupiscis, interiorius fidem perdis. Eris enim primo sine dubio simulator, obsequens non charitate, sed fraude; veluti amans eum a quo te cupis fieri hæredem, amando eum mori quæris,

¹ Forte volens.

et ut in re ejus te videas possessorem, illi invides successorem.

XII. Eia, fratres, decursis decem præceptis et decem plagis, comparantes contemptores præceptorum contumaciæ Ægyptiorum, cautos vos fecimus, ut habeatis securi res vestras in præceptis Dei; res vestras, inquam, res vestras interioris arcæ vestræ, interioris thesauri vestri; res vestras, quas vobis nec fur, nec latro, nec vicinus potens possit auferre; ubi nec tineæ, nec rubigo metuenda est: cum quibus dives exit et naufragus. Sic enim eritis populus Dei inter iniquos Ægyptios, illis hæc in corde patientibus, vobis autem incolumibus in ipsis interioribus hominibus vestris, donec educatur populus de Ægypto quodam exodo suo; quod et fit: nam illud semel factum est, hoc non cessat fieri.

XIII. Sanctificatio nulla divina et vera est, nisi ab Spiritu sancto. Non enim frustra dictus est proprie Spiritus sanctus; cum sit et Pater sanctus et Filius sanctus, nomen tamen proprium hoc Spiritus accepit, ut tertia in Trinitate persona Spiritus sanctus diceretur. Ipse requiescit super humilem et quietum, tanquam in sabbato suo¹. Ad hoc septenarius numerus etiam sancto Spiritui deputatur, hoc Scripturæ nostræ satis indicant. Viderint meliora meliores, et majora majores; et de isto septenario numero subtilius aliquid et divinius aliquid dicant et explicent: ego tamen, in præsentem sat est, illud video, illud vos ad videndum commemoro septenariam istam rationem inveniri proprie sancto Spiritui deputatam; quia septimo die sonat sanctificatio. Et unde probamus sancto Spiritui deputari septenariam numeri rationem? Dicit Isaias Spiritum Dei venire super fidelem, super Christianum, super Christi membrum, sapientiæ et intellectus, consilii et fortitudi-

¹ Isai. LXVI, 2.

nis, scientiæ et pietatis, Spiritum timoris Dei¹. Si secuti estis, septem res percucurri, tanquam descendente ad nos Spiritum Dei a sapientia usque ad timorem, ut nos ascendamus a timore ad sapientiam : Initium sapientiæ timor Dei². Ita ergo septenarius Spiritus et unus Spiritus, septenaria operatione unus. An aliquid evidentius vultis? Pentecosten diem festum Scripturas sanctas de septimanis factum commemorat. Habetis in scriptura Tobiae, ubi evidenter dicitur istum diem factum de septimanis³. Septies enim septem, quadraginta novem in summa redeunt. Sed tanquam ut redeatur ad caput. Spiritu enim sancto ad unitatem colligimur, non ab unitate dispergimur : ideo ad quadraginta novem additur unum unitatis, et fiunt quinquaginta. Non ergo jam sine causa quinquagesimo die post ascensionem Domini venit Spiritus sanctus. Resurrexit Dominus, ascendit ab inferis, nondum in cœlum : ab illa resurrectione, ab illa ab inferis assumptione numerantur quinquaginta dies, et venit Spiritus sanctus, in quinquagenario numero tanquam natalem sibi apud nos faciens. Quadraginta enim diebus hic conversatus est Dominus cum Discipulis suis, quadragesimo die ascendit in cœlum, et peractis ibi decem diebus, tanquam decimo præceptorum signo, venit Spiritus sanctus ; quia nemo implet legem nisi per gratiam Spiritus sancti. Itaque, fratres, manifestum est septenarium istum numerum ad Spiritum sanctum pertinere. Quisquis autem non cohæret unitati Christi, et oblatrat adversus unitatem Christi, intelligendus est non habere Spiritum sanctum. Contentiones enim et dissensiones non faciunt nisi animales, de quibus Apostolus dicit : « Animalis autem homo non percipit quæ sunt Spiritus Dei⁴ » Deinde scriptum est et in epistola Judæ apostoli : « Hi sunt qui

¹ Isai. xi, 2. — ² Prov. i, 7. — ³ Tob. ii, 1, juxta LXX. — ⁴ I Cor. ii, 14.

» segregant semetipsos¹ : » (reprehendens loquebatur,) Hi sunt qui segregant semetipsos, animales, Spiritum non habentes. Quid manifestius? quid evidentius? Merito veniant, etsi eadem credentes quæ nos, tamen accepturi Spiritum sanctum, quem habere non possunt, quandiu sunt hostes unitatis. Hos autem comparat Apostolus Magis Pharaonis : « (Habentes, inquit, formam pietatis, sed virtutem ejus abnegantes² :) » qui in signo tertio defecerunt.

XIV. Jam videte quare in tertio signo defecerunt. Mementote eos qui adversantur unitati, non habere Spiritum sanctum. Tria vero illa præcepta prima in Decalogo ad Dei dilectionem pertinere intelliguntur, ut septem cætera intelligantur ad dilectionem proximi pertinere ; ut duabus tabulis Legis et decem præceptis, duo illa tanquam summaria præcepta teneantur : « Diliges Dominum » Deum tuum ex toto corde tuo, et ex tota anima tua, » et ex tota virtute tua, et diliges proximum tuum tanquam te ipsum : in his duobus præceptis tota Lex pendet et Prophetæ³. Referamus ergo tria prima præcepta ad dilectionem Dei. Quæ tria prima? Primum, « Non erunt tibi dii alii præter me : » cui contraria plaga est, Aqua conversa in sanguinem, propter quod summum principium Creatoris ad similitudinem humanæ carnis adductum. Secundum præceptum, « Ne accipias nomen Domini Dei tui in vanum, » pertinet quantum arbitror, ad regnum Dei, quod est Filius Dei. Unus enim Deus et unus Dominus noster Jesus Christus per quem omnia. Contra verbum, Ranae : videte contra verbum ranas, contra rationem strepitum, contra veritatem vanitatem. Tertium præceptum de Sabbato, pertinens ad Spiritum sanctum propter sanctificationem, quæ prima in sabbato sonuit,

¹ Jud. i, 19. — ² 2 Tim. iii, 5. — ³ Matth. xxii, 37, etc.